

Γιώργος Δουατζής: «Ποιήματα (1971-2021)»

👤 Διώνη Δημητριάδου 📅 Δημοσιεύτηκε 07 Νοεμβρίου 2022

Από τις Εκδόσεις Στίξις κυκλοφορεί ο τόμος με τα ποιήματα του Γιώργου Δουατζή, μια «σύναξη» ποιητική ενός πολύμοχθου έργου πενήντα ετών. Είναι η ώριμη στιγμή που ο ποιητής νιώθει να έχει διανύσει μια μακρόχρονη πορεία στο δύσκολο ποιητικό τοπίο και τώρα μπορεί να προσφέρει το έργο του για μια συνολική εκτίμηση, από την πρώτη συλλογή, *Γραφτά*, που κυκλοφόρησε σε αυτοέκδοση το 1976 (με γραφτά που χρονολογούνται από το 1964 μέχρι το 1974), μέχρι την πιο πρόσφατη, *Χάρτινοι απόγονοι*, το 2021. Τρία χρόνια πριν, είχε κυκλοφορήσει από τον ίδιο εκδοτικό οίκο ένα απάνθισμα της ποίησης του Γιώργου Δουατζή (*Γιώργος Δουατζής – Απάνθισμα, 1976-2018*, Στίξις 2019) με τη φροντίδα του ποιητή και κριτικού Γιώργου Ρούσκα. Είχαν εκεί ανθολογηθεί στίχοι από 264 ποιήματα μέσα από 9 ποιητικές συλλογές. Ένα έργο που έδινε μια εικόνα για το σημαντικό έργο του ποιητή. Τώρα, μπορούμε να δούμε το corpus της ποιητικής του δουλειάς, με ολόκληρες τις συλλογές και με τη χρονολογική σειρά από το 2021 στο 1976. Να σημειωθεί εδώ, ενδεικτικό της πληρότητας του έργου, ότι περιλαμβάνονται στην έκδοση ακόμη και τα *Ένθετα*, κείμενα ποιητικά που αποτελούσαν ποιητικές «σφήνες» στη ροή του πεζού λόγου στο πεζογράφημα *Μη φεύγετε, κύριε Ευχέτη*, Λιβάνης 2008.

Όσο κι αν, διαβάζοντας την ποίηση του Δουατζή από συλλογή σε συλλογή, είναι εμφανής η εξέλιξη του ποιητικού λόγου, ως φυσικό επακόλουθο της σταδιακής ωρίμασης μέσα στον χρόνο και της διαφοροποίησης της οπτικής από την επίδραση των κοινωνικοπολιτικών ανακατατάξεων, είναι ενδιαφέρουσα η οριοθέτηση της ποίησής του με επιλογές που επιμένουν διαχρονικά.

Η ποίησή του έχει μια ιδιάζουσα επαναστατικότητα, χωρίς ηχηρά συνθήματα, χωρίς ιδεοληψίες, χωρίς «στρατεύσεις»· είναι μια ποίηση «ανοιχτή» σε όλους, και αυτό την καθιστά εν δυνάμει ανατρεπτική.

Αρχικά μοιάζει το ύφος να μην έχει διαφοροποιηθεί διατηρώντας χαμηλόφωνους τόνους, σαν μια εξομολόγηση πρώτα προς εαυτόν εν είδει παραδοχής των βασικών συνιστωσών ζωής και συμπεριφοράς, και κατόπιν προς τον αναγνώστη/αποδέκτη, σαν μια φιλική κουβέντα, μια «πρόσκληση» να μοιραστεί μαζί του τη σκέψη του (*Όμως θα φτάσει η στιγμή/ ένοχων απολογισμών/ για τα χαμένα χρόνια της αδράνειας/ χωρίς εκείνη τη σωτήρια αφύπνιση/ για σένα και τους άλλους/ κι ετούτο το «αλλού»/ θα σου βροντοχτυπάει την πόρτα*). Γιατί, αξίζει να ειπωθεί αυτό, ο ποιητής από την πρώτη του εμφάνιση στην ποίηση μέχρι σήμερα επιζητεί τη «συνομιλία» με τους άλλους, γράφοντας μια ποίηση που θέλει να μοιραστεί και όχι να παραμείνει αφορμή για μια ιδιότυπη μοναχική και εν πολλοίς αλαζονική. Και αυτό το επιτυγχάνει άλλοτε χρησιμοποιώντας το πρώτο πρόσωπο, σε απόλυτη ταύτιση του ποιητή με το «εγώ» του ποιήματος, χωρίς ποτέ όμως να αφήνει να εννοηθεί πως αφορά μόνο τον ίδιο, άλλοτε με τη χρήση του δευτέρου προσώπου ή με το ευρύ πρώτο πληθυντικό, απευθυνόμενος στον εκάστοτε αποδέκτη της ποίησης.

Και από αυτό το σημείο ακριβώς εκκινεί το δεύτερο διαχρονικό στοιχείο στην ποίησή του. Ο Δουατζής εγκιβωτίζει στους στίχους του μια σκέψη αυθεντικά πολιτική, με επίγνωση της σύνδεσης των δυο ιδιοτήτων, δηλαδή του ιδιώτη/ατόμου και του πολίτη μιας κοινωνίας με εμφανή την πολύπλευρη παθογένειά της. Αυτή η επίγνωση τον ωθεί να διαμορφώσει μέσα στον χρόνο έναν λόγο που να επισημαίνει μορφές αυτής της παθογένειας, με όση απλότητα επιτρέπει η αληθινή ποίηση, αλλά και να τολμά να προτείνει δρόμους ίασης, όσο μπορεί ο ποιητικός λόγος να λειτουργήσει ως φωτεινό σημάδι (*Θέλω να αρπάξετε τις λέξεις μου/ να τις ζυμώσετε σαν πασχαλιότικα κουλούρια*) προς μια πιο ανθρώπινη κοινωνία, προς έναν πολιτικό κόσμο πιο υγιή. Ο Τάσος Λειβαδίτης είχε ξεχωρίσει από νωρίς (1976) στην ποίηση του Δουατζή αυτή τη σημαντική ποιότητα: «Ποίηση ακμαία, ηχηρή, καταϊστική, που τη σηκώνει στα χέρια του τότε σαν σημαία και τότε σαν όπλο –και πάντα– σαν ανθρώπινη προσφορά».

Οι δύο αυτές παράμετροι της ποιητικής του διαμορφώνουν εν τέλει το τρίτο χαρακτηριστικό γνώρισμα, διαχρονικό και αυτό απολύτως, που προσδίδει στην ποίησή του την τόσο σημαντική, διακριτή παρουσία. Ο Γιώργος Δουατζής μοιάζει να ξεχωρίζει μέσα από τις διαφορετικές ενασχολήσεις του αυτό το είδος έκφρασης ως πλέον αποτελεσματικό στο μοίρασμα της σκέψης του με τους άλλους. Η ποίησή του έχει μια ιδιάζουσα επαναστατικότητα, χωρίς ηχηρά συνθήματα, χωρίς ιδεοληψίες, χωρίς «στρατεύσεις»· είναι μια ποίηση «ανοιχτή» σε όλους, και αυτό την καθιστά εν δυνάμει ανατρεπτική. Παρά την επικρατούσα άποψη για το δύσβατο συχνά ποιητικό τοπίο, με τη μεταφορικότητα, την υπαινικτικότητα, τη συμπύκνωση πάνω απ' όλα του λόγου, η ποίηση, όπως την εννοεί ο Δουατζής, είναι ένα πεδίο στο οποίο εισχωρείς με τα δικά σου μέσα, όμως με την παρότρυνση του ποιητή πως μπορείς να το διαβείς, μπορείς να συλλάβεις την κραυγή αλλά και τη σιωπή, την εμφανή σημασία των λέξεων αλλά και το νόημα πίσω από τις λέξεις, έτσι όπως με εξαιρετική καθαρότητα ξετυλίγεται ποιητικά μια αυθεντική φιλοσοφική σκέψη (*Αναρωτήθηκα τρις/ αν έχει κύκλο ζωής η ανθρωπότητα/ όπως ο άνθρωπος/ αφού ό,τι ζει πεθαίνει/ και πανταχού παρούσα/ η τελευταία πράξη της ζωής*). Στο οπισθόφυλλο του τόμου, η άποψη της Κατερίνας Αγγελάκη-Ρουκ εστιάζει σ' αυτό ακριβώς το χαρακτηριστικό: «Η ποίηση του Γιώργου Δουατζή, με μοναδική καθαρότητα και ευστοχία της κάθε λέξης, καταφέρνει το γνωστό ιδανικό –για τους περισσότερους ποιητές τουλάχιστον– να ενώσει ποίηση και φιλοσοφική σκέψη».

Επιλέγω στίχους από ένα από τα πρώτα του ποιήματα και στίχους από ένα πρόσφατο: *Σπίτι μου ο κόσμος/ η χώρα μου παράθυρο* («Διαστάσεις Γ», *Γραφτά*, 1976). *Ίσως γι' αυτό κατάφερα να ζω/ ως πάντα αποστρεφόμενος κάθε κενό/ όπως τις λέξεις τις νότηματος κενές/ Ίσως γι' αυτό ακόμα αγαπώ/ αυτούς που τους ονόμασαν ανθρώπους* («Δίποδο», *Χάρτινοι απόγονοι*, 2021). Έχω την αίσθηση πως οι πρώτοι στίχοι, παλιά γραμμένοι, έδειχναν τον δρόμο που θα ακολουθούσε ο ποιητής, και οι δεύτεροι, τωρινοί αυτοί, αποδεικνύουν την ορθότητα του δρόμου που επιλέχθηκε.

Ποιήματα (1971-2021)

Γιώργος Δουατζής

Στίξις

550 σελ.

ISBN 978-618-5595-11-1

Τιμή €19,08

Η Διώνη Δημητριάδου είναι ποιήτρια και κριτικός λογοτεχνίας.

Άλλα κείμενα:

- **Gustave Flaubert: «Όπως θέλετε – Λύσσα και αδυναμία»**
- **Ο φλοιός και ο χυμός**
- **Papaït Istrati: «Κυρά Κυραλίνα»**
- **Δημήτρης Μάνος: «Έρχομαι τάχυ»**

- **Τάσος Μιχαηλίδης: «Ενεργητική φωνή»**